

KAZIMIERZ KAPITAŃCZYK

DOROBEK SZKOŁY INŻYNIERSKIEJ W POZNANIU W ZAKRESIE POPULARYZACJI NAUK TECHNICZNYCH ORAZ WSPÓŁPRACY Z PRZEMYSŁEM

„Filozofia przedmarksistowska skłonna była rozumieć naukę jako usystematyzowany zbiór zdobyczy ludzkiego poznania, gromadzony nie dla celów praktycznych, ale dla samej radości poznania. Pogląd ten kultywuje filozofia kapitalistyczna, sztucznie rozdzielając poznanie — a więc i naukę — od praktyki...“ (W. Lenin, *Materializm i empiriokrytycyzm*, Książka i Wiedza, W-wa 1949). „Gdyby według materializmu dialektycznego ruch poznania zatrzymywał się na poznaniu racjonalnym — byłoby to rozwiązanie tylko połowy problemu; co więcej, nie jest to bynajmniej z punktu widzenia filozofii marksistowskiej połowa najważniejsza. Filozofia marksistowska uważa, że najważniejsza kwestia polega nie na tym, żeby zrozumieć prawa rządzące obiektywnym światem wytłumaczyć dzięki temu świat, lecz na tym, by wykorzystać to poznanie obiektywnych praw do czynnego przeobrażenia świata. Marksizm przyznaje teorii rolę czynną...“ (Mao Tse-Tung, *W sprawie praktyki*, Książka i Wiedza, W-wa (1951)). Innymi słowy „od żywego postrzegania do abstrakcyjnej myśli i od niej do praktyki — taka jest dialektyczna droga poznania prawdy, poznania obiektywnej rzeczywistości“ (Lenin).

Na odcinku nauk przyrodniczych pierwszy etap dialektycznego poznania prawdy — od żywego postrzegania do abstrakcyjnej myśli — obsługują przede wszystkim fizyka, chemia, biologia i dostarczająca im uogólnień matematyka. Drugim etapem — od abstrakcyjnej myśli do praktyki — zajmują się nauki techniczne.

Nauki techniczne wykorzystują uogólnienia przyrodoznawstwa oraz własne doświadczenia i odpowiadają na pytanie co do możliwości wykorzystania osiągnięć naukowych dla celów praktycznych. Od uogólnień dochodzi się z reguły do konkretnego działania.

Zarówno nauki przyrodnicze, jak i techniczne, rozwiązując każda w swoim zakresie tylko połowę problemu, nie mogą być uważane jako nauki w pełni samodzielne. Bez praktyki dyscypliny techniczne zbczyłyby na manowce spekulacji, a oderwawszy się od uogólnień przyrodoznawstwa wyjałowiłyby się, popadłszy w skrajny praktycyzm. Najściślejsze współdziałanie tych nauk jest więc obowiązującą konsekwencją. W liście do Starckenburga Engels pisał: „Jeżeli technika ... zależy przeważnie od stanu nauki, to nauka zależna jest w daleko większym stopniu od stanu i od potrzeb techniki. Jeśli w społeczeństwie ukazuje się pewna potrzeba techniczna, pomaga ona postępowi nauki, więcej niż dziesięć uniwersytetów“ (K. Marks, F. Engels, *Dzieła wybrane*, Książka i Wiedza, W-wa, 482 (1949)).

Działalność Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu — oraz zasłużonych jej poprzedniczek: Państwowej Szkoły Budowy Maszyn, Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki i Wyższej Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu — nawiązuje w pełni do tych założeń zarówno w zakresie pracy badawczej, jak i popularyzacji nauk. Zdając sprawę z tych usiłowań, dotkniemy tylko cenniejszych przykładów. Szczupłość zestawienia wyjaśniamy tym, że Katedry Szkoły Inżynierskiej ustanowione zostały zaledwie przed rokiem i na razie wiele z nich walczy z trudnościami lokalowymi oraz brakiem urządzeń.

Katedra Zespołowa Matematyki (Kierownik prof. dr Z. Butlewski). Kierownik Katedry opublikował 14 rozpraw w czasopismach krajowych i zagranicznych. Większość z nich to matematyczne ujęcie określonych problemów dotyczących oscylatorów, membran, wibratorów i ruchów drgających. Profesor jest członkiem Komisji do Spraw Popularyzacji Matematyki Polskiego Towarzystwa Matematycznego. Publikował także artykuły popularyzujące zagadnienia matematyczne.

Katedra Fizyki (Kierownik prof. dr A. Zajączkowski). Samodzielni pracownicy nauki (prof. dr A. Zajączkowski, prof. dr Szyguła, prof. mgr Fr. Lipiński) biorą czynny udział w pracach Polskiego Towarzystwa Fizycznego.

Działalność naukowa Katedry dotyczy właściwości magnetycznych stopów metalicznych. Tematyka uzgodniona została z Zespołem Katedr Fizyki Uniwersytetu Poznańskiego, a współpracuje tu również Katedra Chemii Og. S. I. W pracach biorą udział także wszyscy pomocniczy pracownicy naukowcy Katedry.

Katedra Chemii Ogólnej (Kierownik prof. habil. dr K. Kapitańczyk). Prace Katedry idą w dwóch kierunkach: a) badania wód użytkowych i ścieków, b) analiza metali i stopów. W związku z drugim kierunkiem rozwija się też współpraca z Kierownictwem Badań nad Początkami Państwa Polskiego.

Kierownik Katedry ogłosił drukiem 19 publikacji badawczych, 10 naukowo-popularnych, 10 dydaktycznych (w tym 4 skrypty), 13 publikacji przygotowano do druku (razem 52 pozycje). W ramach współpracy z Wydziałem Matematyki, Fizyki i Chemii U. P. wykonano w pracowni Katedry 63 prace magisterskie. Ponadto Kierownik Katedry ogłosił ponad 100 artykułów w prasie codziennej, popularyzujących zagadnienia chemiczne oraz wygłosił ponad 70 odczytów. Obecnie przygotowuje większą publikację pod tytułem: „Praktikum chemiczne“ (wspólnie z mgrem G. Przekwasińskim i mgrem B. Borusiakiem) oraz pod tytułem: „Chemia materiałów budowlanych“ (wspólnie z mgrem M. Miedzińskim).

Katedra Hydrauliki (Kierownik prof. mgr inż. Tadeusz Buryan). Kierownik wydał dwukrotnie skrypty pt. „Geologia“, i opracowuje skrypt pt. „Petrografia“. Wygłaszał też odczyty popularnonaukowe (w liczbie 9).

Katedra Organizacji i Mechanizacji Budownictwa (Kierownik prof. mgr inż. Jan Zaus). Profesor pracuje szczególnie w kierunku rozwiązywania problemów związanych ze specjalnością Katedry. Poza 5 publikacjami w prasie fachowej wydał skrypt pt.: „Statyka budowli i wytrzymałości materiałów budowlanych“ oraz skrypt: „Budownictwo żelbetowe“. Wygłasza też często odczyty publiczne.

Katedra Miernictwa (Kierownik prof. mgr Z. Mann) pracuje w zakresie: a) historii miernictwa, b) tyczenia tras prostych i łuków, c) węgielnic. Profesor jest autorem 17 publikacji w prasie fachowej.

Katedra Prefabrykacji i Betonu Sprężonego (Kierownictwo prof. mgr inż. R. Kozak). Kierownik ogłosił drukiem 10 prac badawczych, wygłosił 10 referatów naukowych. Katedra prowadzi badania w zakresie: a) prefabrykacji i betonu sprężonego, b) materiałoznawstwa (ze szczególnym uwzględnieniem materiałów zastępczych, c) budownictwa ogólnego i konstrukcji drewnianych, d) fundamentowania. W ramach w/w ogólnych kierunków prac prowadzi się doświadczenia nad urządzeniami naciągowymi i pomiarowymi, technologią betonów wysokich wytrzymałości, użyciem betonu w czasie wiązania, technologią drutów do betonów sprężonych, przyczepnością drutów do betonu, strunobetonowymi belkami stropowymi, strunobetonowymi podkładami kolejowymi, kablobetonem, płytami izolacyjnymi z igliwia, skałodrzewem, wibrowaniem gruntu. Zakład przy Katedrze bada ceramikę czerwoną dla Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie.

Katedra Konstrukcji Stalowych i Żelbetowych (Kierownik prof. dr inż. T. Kozłowski). Profesor wydał skrypt pt. „Budownictwo stalowe — hale przemysłowe o dużej rozpiętości“ część 1 i 2 oraz podręcznik pt. „Budownictwo stalowe“. Ponadto opublikował 5 artykułów fachowych na tematy związane z budownictwem stalowym.

Katedra Techniki Sanitarnej (Kierownik prof. mgr inż. Naszkiewicz). Poza pracą odczytową Kierownik opublikował pracę na temat ław betonowych szkieletowych i zasłon iglicowych.

Katedra Obróbki Ciepłej (Kierownik prof. mgr inż. F. Tychowski). Kierownik Katedry ma w swym dorobku piśmienniczym 26 publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu wytrzymałości materiałów, materiałoznawstwa i obróbki metali; wygłosił też 9 odczytów naukowych.

Asystent Katedry inż. Zb. Głowacki jest autorem 3 publikacji oraz prowadzi ożywioną działalność odczytową, a inż. Z. Przyłęcki wydał 2 publikacje naukowe.

Katedra Silników Spalinowych (Kierownik prof. mgr inż. B. Orgelbrand). Kierownik opublikował pracę na temat ukształtowania przestrzeni spalania w szybkobieżnych silnikach wysokoprężnych małej mocy, ponadto podręcznik pt. „Silniki spalinowe“. Prowadzi także ożywioną działalność popularyzatorską.

Katedra Badania Silników (Kierownik prof. mgr inż. J. Czarnecki). Katedra dokonała poważnego wysiłku organizacyjnego i dydaktycznego, budując obszerny zakład doświadczalny z licznymi stanowiskami badawczymi. Między innymi zbudowano dwa stanowiska pomiarowe silnika samochodowego (bez i ze skrzynką biegów), stanowiska silnika na gaz świetlny — drzewny — benzynę, silnika samochodowego Diesla, motocykla, samochodu, ciągnika.

Główne kierunki prac Katedry to budowa i eksploatacja samochodów ciągniętych i silników komunikacyjnych. Kierownik opracował dwa skrypty pt.: „Budowa samochodów“ i „Badania silników i samochodów“.

Katedra Obróbki Skrawaniem (Kierownik prof. mgr inż. B. Kiepuszewski). Kierownik Katedry opublikował dwie prace na temat konstrukcji, obliczania i produkcji tzw. noży Fellowsa (narzędzi do obwiednego dłutowania zębów kół zębatach). Zawierają one wyniki kilkuletniej pracy. W wyniku tych prac produkuje się obecnie noże Fellowsa w kraju. W opracowaniu jest (wspólnie z asystentami) publikacja na temat konstrukcji i wykonania we własnym zakresie (Warsztaty Mechaniczne S. I.) przyrządów naukowych do pomiarów oporów skrawaniem przy toczeniu, frezowaniu i wierceniu. Profesor opracowuje podręcznik akademicki o obróbce metali skrawaniem, prowadził też działalność odczytową na zjazdach i zebraniach przodowników pracy i racjonalizatorów.

Katedra Maszyn Elektrycznych (Kierownik prof. mgr inż. J. Węglarz) bierze udział w Komitecie Sekcji Elektroenergetycznej Współpracy Naukowców z Zakładami Pracy. Niezależnie od tego udziela konsultacji w sprawach pomysłów racjonalizatorskich i porad technicznych. Kierownik Katedry wydał skrypty pt.: „Maszyny elektryczne“ i „Działy wybrane z maszyn elektrycznych i transformatorów“.

Katedra Urządzeń Elektrycznych (Kierownik prof. mgr inż. B. Bielecki). Utrzymuje trwałe kontakty z przemysłem, współpracując w zakresie pomiarów i naprawy aparatury pomiarowej.

Katedra Radiotechniki. Kierownik, prof. mgr inż. Wł. Szubert opublikował pracę pt. „Ogólne równania mostków prądu zmiennego“ i „Pomiar wilgotności węgla brunatnego“. W ubiegłych kilku latach wygłosił cztery cykle odczytów (w tym kurs 8-miesięczny dla techników Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego (70 wykładów). Adiunkt Katedry mgr inż. Zdz. Kachlicki wykazuje bardzo ożywioną działalność popularyzatorską i społeczną (około 100 odczytów), a adiunkt inż. H. Suwałski (wraz z A. Zakrzewskim, J. Suwałskim i F. Antkowskim) ogłosił 2 prace drukiem.

Katedra Planowania Miast i Osiedli (Kierownik prof. mgr inż. Wł. Czarnecki). Kierownik Katedry opracował w l. 1932—1944 i ogłosił 23 prace i memoriały na tematy związane z planowaniem miast i osiedli. Poza ożywioną działalnością popularyzatorską i odczytową wydał w r. 1953 prace: „Planowanie Miast i Osiedli, cz. I, II i III“, nadto 2 publikacje i wygłosił 2 referaty naukowe.

Katedra Kosztorysowania (Kierownik prof. mgr inż. J. Drews). Kierownik Katedry opracował dla Państwowych Przedsiębiorstw Budowlanych oraz Biur Projektów normogramy do obliczania pracochłonności robót budowlanych, transportu oraz ilości materiałów budowlanych. Pracując zespołowo (wspólnie z inż. F. Ładkiem i lit. rys. E. Węsierskim) opracowano i wydano drukiem komplet siatek logarytmicznych, przystosowanych do rozwiązywania zagadnień występujących w produkcji.

Katedra Ekonomiki i Planowania Zakładów Przemysłowych (Kierownik prof. mgr inż. St. Ulatowski). Profesor wydał skrypty pt. „Technologia metali“ i „Modelarstwo i odlewnictwo“.

Katedra Planowania Miejskiego (Kierownik prof. mgr inż. K. Ulatowski). W okresie po r. 1945 wygłaszał odczyty, organizowane przez

Miejski Wydział Kultury i Sztuki. Był przewodniczącym Koła Grodzkiego „Czytelnika”. Opublikował serię wydawnictw pt. „Zabytki Wielkopolskie”. Ogłosił nadto drukiem „Historię Architektury Powszechnej”, przygotował do druku dzieło „Architektura Grecka” i opracowuje wydawnictwo „Architektura Odrodzenia” (zaplanował nadto pracę: „Architektura Starego Wschodu”, „Architektura Rzymu oraz Starochrześcijaństwa”, „Architektura Średniowiecza”, „Architektura Baroku i Klasycyzmu”).

Katedra Geometrii Wykreślnej (Kierownik prof. dr W. Janowski). Kierownik ogłosił 2 prace w „Rocznikach Polskiego Towarzystwa Matematycznego”.

Katedra Podstaw Elektrotechniki (Kierownik prof. mgr K. Szukalski). Kierownik poza pracą dydaktyczną współpracuje ze Stowarzyszeniem Elektryków Polskich i Szkolnictwem Okręgu Poznańskiego.

Kierownik Katedry Rysunku Odręcznego prof. E. Elster bierze czynny udział w wystawach Związku Artystów Plastyków.

Katedry Szkoły Inżynierskiej (w liczbie 39) zaplanowały na najbliższe lata prace badawcze, obejmujące 67 problemów o 146 tematach. Niektóre z tych zagadnień znalazły uwzględnienie w planie prac Sekcji Nauk Technicznych Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Jednym z odcinków pracy S. I. jest działalność Komisji Naukowo-Dydaktycznej ZOZ — Związku Zaw. Naucz. Polskiego przy Szkole Inżynierskiej. Działalność tę zapoczątkowano niedawno, zapowiada się ona jednak realnie. Kampania Odczytowa Komisji, rozpoczęta w maju 1953 r., realizowana jest pomyslnie.

Osobnego omówienia wymaga współpraca Szkoły Inżynierskiej i jej Katedr z ośrodkami produkcyjnymi, racjonalizatorami i innymi placówkami badawczymi. Całość tej działalności rozpada się na dwa nurty. Pierwszy ma charakter kolektywny i kierowany jest odgórnie, drugi realizuje się na terenie poszczególnych Katedr i Zakładów Szkoły.

Pierwszy nurt zapoczątkowany został w r. 1949, wtedy to rozpoczęła swą działalność Komisja do Spraw Popularyzacyjno-Wydawniczych. W listopadzie 1949 r. przewodniczący Komisji (prof. dr A. Zajaczkowski) zorganizował zespół prelegentów oraz ułożył listę tematów. Do akcji odczytowej przystąpili profesorowie: Bielecki, Wł. Czarnecki, Kiepuszewski, Lipiński, Naszkiewicz, Roszkowski, Rukszto, Stachnik, Węglarz i Zajaczkowski — zaproponowano 33 tematy z dziedziny techniki i nauki. Wkrótce wyłoniła się potrzeba rozszerzenia Komisji do rozmiarów Instytutu, który by mógł objąć swym wpływem także szersze kadry robotnicze i racjonalizatorskie. W ten sposób powstał w Szkole Inżynierskiej: Instytut Naukowo-Techniczny, który wykazuje w okresie l. 1950—1952 wśród najważniejszych pozycji swej pracy: udzielenie 32 porad racjonalizatorom i nowatorom, wygłoszenie 8 odczytów popularnonaukowych dla racjonalizatorów na terenie Szkoły oraz kilkanaście (ok. 20) w fabrycznych klubach racjonalizatorskich, udzielenie warsztatom produkcyjnym porad w sprawie klimatyzacji i bezpieczeństwa pracy, paliwa gazowego dla silników samochodowych, opracowywanie i wykonywanie rysunków przedstawionych usprawnień, udzielanie porad w sprawie cegły, żużla i cementu.

Działalność Instytutu znalazła swą kontynuację w akcji Poradni Technicznej przy Szkole Inżynierskiej w Poznaniu. W okresie od 1 czerwca 1953 r. Poradnia notuje 49 (30. 11. 53) pozycji w spisie wydanych orzeczeń i porad (np. w sprawie kombajnu budowlanego, napędu mechanicznego do suwnicy, regeneracji połączenia czopa korby z jej ramieniem, przyczyn awarii pędni; stosowalności smaru, przyczyn awarii silnika spalinowego, regeneracji wtryskiwaczy, pomiarów urządzeń kotłowych, nośności dźwigu, regeneracji tłoczków gumowych, bezpieczeństwa urządzeń dźwigowych, usprawnienia konstrukcji stawu skokowego protezy i inne). W rozwiązywaniu problemów brały czynny udział Katedry i Zakłady Szkoły Inżynierskiej, m. in. Katedra Dźwignic, Katedra Silników Spalinowych, Zakład Badania Paliw, Katedra Obróbki Skrawaniem, Katedra Chemii Ogólnej, Laboratorium Maszynowe, Katedra Części Maszyn, Katedra Statyki i Wytrzymałości. Współpracowali także indywidualnie poszczególni samodzielni i pomocniczy pracownicy nauki, np. prof. K. Ulatowski, prof. K. Markiewicz, prof. K. Kodym, inż. E. Wall, inż. Zawodniak.

Obszerną działalność Szkoły w zakresie społecznej współpracy z produkcją, przemysłem, racjonalizatorami i nowatorami, słowem z praktyką, uzupełnia praca indywidualna poszczególnych Katedr. Podajemy schematyczne ujęcie usług i tylko za rok 1952 i pierwszą połowę 1953:

Wydział Budownictwa i Architektury	
1. Katedra Organizacji i Mechanizacji Budowy	1 pozycja
2. Katedra Prefabrykacji i Betonu Sprężonego	18 pozycji
3. Katedra Techniki Sanitarnej	4 pozycje
4. Katedra Planowania Miast i Osiedli	5 pozycji
5. Katedra Kosztorysowania	2 pozycje
6. Katedra Fizyki	1 pozycja
7. Katedra Chemii Ogólnej	89 pozycji
Wydział Elektryczny	
8. Katedra Maszyn Elektrycznych	9 pozycji
9. Katedra Urządzeń Elektrycznych	1 pozycja
10. Katedra Napędu Elektrycznego	1 pozycja
11. Katedra Miernictwa Elektrycznego	1 pozycja
Wydział Budowy Maszyn	
12. Katedra Obróbki Ciepłej	5 pozycji
13. Katedra Kotłów i Maszyn Parowych	2 pozycje
14. Katedra Silników Spalinowych	2 pozycje
15. Katedra Maszyn Rolniczych	2 pozycje
16. Katedra Obróbki Skrawaniem	26 pozycji
17. Katedra Chłodnictwa	25 pozycji
18. Katedra Badania Silników (Laboratorium Silnikowe)	6 pozycji
19. Warsztaty Mechaniczne	21 pozycji

Określenie „pozycja“ ma znaczenie szersze, każda z nich bowiem dotyczy studiów w zakresie literatury przedmiotu i niejednokrotnie licznych doświadczeń oraz pomiarów, trwających niekiedy czas dłuższy.

Resumując można ustalić, że działalność Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu dotyczy w jej całokształcie szerokiego wachlarza zagadnień z dziedziny maszy-

noznawstwa i elektrotechniki, problemów nowoczesnego budownictwa i prac z zakresu chemii budownictwa, wody (ścieków) oraz wybranych rozdziałów analizy technicznej.

Tematyka wykonanych zleceń czy konsultacji jest najrozmaitsza. Cytujemy tylko niektóre, według dowolnego wyboru:

Kontrola wytrzymałości belek prefabrykowanych dla nowoczesnego budownictwa, badanie ugięć stropu wypalonego domu; mechaniczne zagęszczanie gruntu przez wibrowanie; pomiary ugięć i odkształceń mostów stalowych, naprawa pękniętego fundamentu pod sprężarką; kierownictwo techniczne nad wykonaniem fundamentów z zastosowaniem wibratorów; ujęcie wody dla wodociągów miejskich; ujęcie wody dla fabryki regeneratu; ujęcie wody dla fabryki papieru; plan miasta m. Wrocławia i miast śląskich (konsultacja); opracowanie logarytmicznych siatek pojedynczych i sprzężonych podwójnie do wykonania normogramów; fizyczne badania dla Zakładów Przemysłu Metalowego; badania przyczyn korozji sworzni stalowych; ocena gruntów dla określenia ich agresywności dla betonu; analizy arbitrażowe i wzorców spektrografowych; badania pobierania energii w różnych zakładach produkcyjnych; badania silników elektrycznych; remonty maszyn parowych tłokowych; wykonanie dokumentacji nowych części po uszkodzeniu lub zużyciu; porada w sprawie konstrukcji wału; wykonanie elektropolerki; wykonanie kół zębatach różnych typów; wykonanie specjalnego frezu czołowego; wykonanie sprawdzianów stożkowych; remont pomp hydraulicznych; wykonanie elektropiły; udziały w komisjach w sprawie izolacji w urządzeniach chłodniczych przemysłu mięsnego, spożywczego, szpitali, przedsiębiorstw gastronomicznych; porady w sprawie wentylacji; skomplikowane naprawy silników (Denis, Skoda, Tatra); usuwanie ukrytych defektów silników; wykonanie cylindra do motocykla wyczerpanego oraz liczne specjalne prace Warsztatów Mechanicznych dla Zakładów Naukowych S. I. i Instytutów Przemysłu Cukrowniczego, Urzędu Poczтового, Instytutu Ciepłego w Łodzi, Tramwajów w Szczecinie, Spółdzielni Pracy w Warszawie itp.

W sumie Szkoła Inżynierska w Poznaniu notuje w okresie po r. 1945 (co najmniej):

- 130 publikacji prac badawczych
- 204 publikacji prac popularyzatorskich i skryptów
- 357 odczytów
- 328 porad i ekspertyz (kilka tysięcy odznaczeń jednostkowych) oraz plan najważniejszy:
- 1634 wydanych dyplomów inżynierskich po r. 1946 (przed r. 1939 — 778)
- 63 prace magisterskie (chemia) wykonane na zlecenie Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Poznańskiego.

Odnaczenia Państwowe otrzymali następujący profesorowie Szkoły Inżynierskiej:

- prof. mgr inż. B. Orgelbrand — Złoty Krzyż Zasługi i Krzyż Ofic. Orderu Odrodzenia Polski.
- prof. dr K. Kapitańczyk — Złoty Krzyż Zasługi
- prof. mgr inż. St. Ulatowski — Złoty Krzyż Zasługi
- prof. mgr inż. arch. Drews — Złoty Krzyż Zasługi

Nagrody za pracę badawczą i dydaktyczną otrzymali profesorowie: Orgelbrand, Węglarz, Jankowski, Jan Czarnecki, Wł. Czarnecki, Kozak, Tychowski, Kapitańczyk, Kiepuszewski, Schönhuber, Marcolla, Szyguła, Zaus.

Wkład Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu w dzieło budowy socjalizmu jest jeszcze skromny. Grono jednak profesorskie i asystenckie pracuje nad rozwinięciem swej w tym kierunku działalności. Poza trudnościami natury materialnej (poważny brak pomieszczeń, które niejednokrotnie uniemożliwiają wręcz prace doświadczalne) istnieją zahamowania wynikające z przypadłości okresu organizacji (sprawa stabilizacji profesury; szkolenia i awansu kadry asystenckiej, która z braku możliwości studiowania na stopniu magisterskim ma trudności w swym rozwoju).

Jesteśmy przekonani, że już wkrótce rozwine się jak najkorzystniejszy klimat dla rozwoju wyższego szkolnictwa technicznego w Poznaniu. Właśnie to środowisko jest szczególnie predestynowane do realizowania drugiego etapu poznania: od abstrakcyjnej myśli do praktyki.